

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2022-06-16

Ärendenummer
NV-04682-22

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över remiss av skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet M2022/00531

Sammanfattning

Naturvårdsverket instämmer i förslagen i skrivelsen. Vi anser därtill att möjligheten att införa ett förbud mot kontanthantering som omfattar hela avfallsbranschen bör utredas.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket instämmer i förslagen i skrivelsen.

Naturvårdsverket har efter överlämnandet till regeringen av skrivelsen *Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet* fortsatt att diskutera frågan om ett eventuellt förbud mot kontanthantering inom avfallsbranschen, både internt och med branschorganisationer. Frågan lyftes under arbetet med regeringsuppdraget som redovisades i mars 2022, men efter vissa inledande överväganden där införande av ett sådant förbud bland annat bedömdes som svårgenomförbart ur rättslig synpunkt gjordes aldrig någon närmare analys av förutsättningarna eller konsekvenserna av ett sådant förbud. Vi har nu funnit att det kan finnas skäl att omvärdera den bedömningen.

Utredningen *Handel med begagnade varor och med skrot - vissa kontrollfrågor* som presenterades 2014 föreslog bland annat att ett förbud skulle införas mot att använda kontanter, checkar och postväxlar som betalningsmedel vid handel med metallskrot i näringsverksamhet. Ett sådant förbud har dock inte realiserats.

Det har skett en omfattande utveckling av de monetära transaktionssystemen efter att den utredningen presenterades och acceptansen för införandet av ett kontantförbud kan förmodas ha blivit större.

Ur ett rättsligt perspektiv kan konstateras att det följer av 5 kap. 1 § riksbankslagen (1988:1385) att sedlar och mynt som ges ut av Riksbanken är lagliga betalningsmedel. Enligt förarbetena innebär detta att var och en är skyldig att ta emot sedlar och mynt som betalning (prop. 1986/87:143 s. 64). Det finns dock exempel i lagstiftningen på undantag från bestämmelsen i riksbankslagen. Exempelvis anges i skatteförfarandelagen (2011:1244) att skatter och avgifter ska betalas in till Skatteverkets särskilda konto för

skattebetalningar. Därutöver kan rätten att betala med kontanter avtalas bort till exempel av affärer och restauranger via den så kallade avtalsfriheten. En butik kan vägra att acceptera kontanter som betalningsmedel och kunden kan då välja att handla där eller att gå någon annanstans. Naturvårdsverket ser dock inte att möjligheten att avtala bort rätten att betala med kontanter fyller samma funktion som ett förbud.

Vi anser mot den bakgrunden att det finns anledning att utreda om det finns förutsättningar för att genom särskild reglering införa ett kontantförbud inom en viss bransch, i detta fall avfallsbranschen. Detta skulle kunna vara ett effektivt verktyg för att motverka penningtvätt och nyttjande av illegal arbetskraft inom avfallsområdet.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit tillförordnade enhetschefen Jenny Oltner samt handläggarna Henrik Sandström, Ylva Lindén och Erik Stigell.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se